

БРОЈ 10 ЛЕПТА

„Народ“ излази свакога дана по подне.

Штампаоница се налази у Франковој улици бр. 20.

Бласник
КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

НАРОД

Ручкопис се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодно.

Редакција је у улици Франковој бр. 20.

Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

РУСИ О СРБИЈИ

Петроград, 23 октобра

На јучерашњој седници у Провизорном Парламенту г. Миљукон придружио се мишљењу г. Терешченка. Спољна политика, рекао је он, и народна одбрана тесно су међу собом везане. Према томе треба поклонити сву своју пажњу војсци.

Г. Миљукон одао је велику похвалу савезницима Русије, Србији и Румунији.

Париз, 23 октобра

Г. Керенски изјавио је да руски делегати на међународној конференцији имају мандат да траже рестаурацију Србије и да Дарданели буду интернационални. Русија неће закључити мир пре него што се испуне ови њени циљеви рата.

МИНУЛА ОПАСНОСТ

Јесте ли кадгод преживели какву велику опасност, док сте спавали?

Кад човек чита монструозну кореспонденцију, коју је Константин Грчка водила са Немцима, мора да уздрхти, наједном свесан огромне а незнане опасности, коју смо преживели. Ум за морем смрт за вратом — каже наш народ. И збиља док смо се грозничаво одавали надама да ћемо сваког тренутка кренути напред, док су се правили планови за напад на војску пред нама — иза наших леђа развијао се, проучавао и прилазио извођењу опасан, најопаснији план — план Хинденбургов. У исто време, на непун месец дана по заузећу Битоља, кад смо очекивали да продremo иза Прилепа, »Фалкенхаузен у Берлину очекује да сазна одлуке, које су у Атини донете за напад на Савезнике.« А очекивајући то решење оружање се врши: организује се герилска војска са не мање од 5000 пушача, са топовима и митраљезима!

Опасност је прошла; остало је само осећање, смеша грое и презрења. Овај рад, мимо казне, историјски је осрамотио једног краља, који је намеравао да осрамоти свој народ.

Па ко нас је спасао велике несреће? Бог, генерал Сарај и г. Вензелос. Најпре Бог, јер је посао био Сатанин.

Он је Хинденбурга смео те није био довољно енергичан и није много обећавао, он је краља Константина — који се много хвали храброшћу

и слика на топовима — уплашио. План о нападу није зато усвојен у крунском савету у Атини, бар привремено, и зато је краљица, ђавољи саучесник, »очајна«.

Генерал Сарај је, крај свих тешкоћа, будно стражарио над свима појавама у Грчкој, које могу загорити његовој војсци. Његова одмереност и уздржљивост, које су му заслужиле велики реноме у његовој земљи и код Савезника, застрашивале су и нагониле на оклевање тајне непријатеље. Та уздржљивост није га напустила ни онда, кад је провакација дошла до врха, кад је у Атини потекла крв француских маринаца. Као таленат у политичкој организацији, он је чекао да је заврши и пређе у акцију. И тај је тренутак дошао. Опасност је побеђена, а знајући какве би биле њене последице, Србија, која чека на своје ослобођење мора му бити захвална за спасење овог фронта и за неуништење наде.

О услузи г. Вензелоса Савезницима излишно је много говорити: он је спасавац Грчке и поверилац Савезника. Сви велики и мали смутљивци, у сваком покушају и покрету, са страхом су сназили пред собом достојанствену фигуру грчког родољуба. Он им је кочио органе и бундо главу.

А његов рад, енергичан, активан и срачунаг продирало је свуда и свуда је био мemento интригантима на прегоду да не пређу мерицу. Тим радом, по сво-

јим еминентним дипломатским способностима и уз помоћ Савезника, победа му је била извесна. На њу се само могло чекати дуже или краће време; не може се рећи да је због њега задоцнило, јер је посао био тежак.

ЗВЕЗДИЦЕ

За један посао прописује се да га може радити само Србин, православне вере, инваљид, у грађанству доброг стања. Чиновници, ни они у пензији не могу радити те послове.

Међушим један такав посао ради један Грк, чиновник. Ваљда онај услов »православни« преовлађује све друге...

Гаргантуа

ДВЕ ЛОГИКЕ

Лондон, 23 окт.

Немачки напад на Италију потсећа нас на лажно уверавање генерала и немачких војних критичара о стању на западном фронту. Италијани су били приморани да измене део фронт јер су Макензенове трупе успеле да се докопају неких положаја између Соче и долине Натисона. И то Немци сувише истичу. А Немци су изгубили и још губе многе положаје на западном фронту, па генерал фон Арним и други ипак узвикују:

„Шта нам је стало до тих положаја!“ Мехутићим положаја, које су британске трупе заузеле у борби на Соми, натерало је Немце да се повуку на Сигфридову линију, а положаји, које је освојио генерал Петен на Ени, приморали су Немце да напусте Шпенде Дам. Немци су на многим положајима у Фландрији платили главом, јер знају да би губитак тих положаја значило исто што и велики војнички пораз на западу. Они исто тако добро знају која је главна позорница, где ће се одлучити рат.

НОВИ КАНЦЕЛАР

Царих, 23 окт.

Канцеларова криза у Немачкој решена је. Ностављени су: Хертлинг, канцелар и председник пруског савета; фон Пајервице канцелар; Фридрих подпредседник пруског савета.

ВИЛЗОН И БРЕШКОВСКА

Лондон, 23 окт.

»Тајме« пише: Председник Вилзон дао је дефиницију демократије у једној важној депеши, коју је послао г-ђи Брешковској, мајци руске револу-

ције. Том депешом честита јој Вилзон на стварању Руског комитета за грађанско васпитање.

»Ми Американци, пише председник, сазнали смо већ одавна да су интелектуални развитак и морална снага најмоћнији елементи народног напретка.

Као што је индивидуа тип нације, тако исто и нација треба да је оваплоћење највиших индивидуалних идеала грађанског савршенства, како би сачувала достојно своје место у свету, који представља породицу слободних држава које испуњавају своје моралне и материјалне обавезе према суседима, јаким својим правом, моћним и пуним поверења у ствар истине и правде. Напор, да се постигне тај циљ, здружио је пробуђену Русију и слободну Америку љубављу и узајамним поверењем.

НИКАКВИ ПРЕГОВОРИ

Лондон, 23 окт.

Одговарајући на питање, које му је у Доњем Дому поставио пуковник Нортон Гриффитс, Лорд Сесил је изјавио, у име владе, да нису ни у каквом облику

предузети никакви преговори за мир посредовањем Ватикана.

На питање г. Тревелија, да ли додао је, да ће савезничка конференција претрести циљеве рата; али да му је немогуће о том предмету ма шта више да каже.

ТУРСКИ СТРАХ

Женева, 23 окт.

Поводом последњег говора немачког министра спољних послова, један младо-турски посланик написао је чланак у коме каже, да је тај говор изазвао у Турској врло тежак утисак. Браство европских народа само је могло повредити осећања једног народа, који је од последњег балканског рата постао скоро потпуно азијатски.

Осим тога од свих немачких савезника, турска територија је највећа угрожена. Читаве њене покрајине су заузеле а савезници говоре и о подели отоманске царевине. Па и Папа није прећутао да би желео да Јерменска буде ослобођена од турске власти. А г. Килман Папину ноту дочекује са одушевљењем. Ништа природније него да се Турска узнемири.

Претња за будућност

Генерал фон Фрајтаг-Лорингофен, који заступа Лудендорфа у Берлину, издао је једну брошуру под именом: »Дедукције Светскога Рата«. Писац те брошуре сматра се да је један од најбољих немачких критичара; а за његов милитаризам кажу да је јако умерен. Једино »Франкфуртске Новине« конеле су у изводу питања којима се ова брошура бави; свима осталим листовима забранила је то војна цензура.

»Дедукције Светскога Рата« и ако су за немачку врховну команду безопасне, оне су за нас врло занимљиве, јер и овога пута доказују како су опасне све те пацифистичке утопије, које владе Споразума гледају пошто пото да униште.

Овај немачки критичар излаже, зашто немачка није победила и зашто није у стању да победи у овоме рату. Зато он скреће пажњу својим сународницима на најнужније услове, како би победа била сигурна у »будућем рату«.

Фон Фрајтаг признаје, да је немачки офанзивни план потпуно пропао на Марни, као

и велику оскудицу у живог снази и артилерији; само што сматра да је та оскудица натерала немачку војну команду да одустане од офанзивног рата.

Фон Фрајтаг наводи за следеће Наполеона, да докаже да способности једне војске не могу дуго да одржавају равнотежу бројној надмоћности непријатеља. Он примећује, да војску испрпљују победе; истина спорна али много сигурније него пораз. Његова је девиза: »за сада, ограничење ратних циљева.« Немачка треба да се помири са вођењем дефанзивног рата; треба да ограничи све стратегијске аспирације, како би доцније била у могућности да поведе нов офанзиван рат.

»Гиче се једне разумне политике, каже фон Фрајтаг у тој брошури, како би се у будућности избегла опасна ситуација, и како би се нашој војсци дала могућност, да може задати непријатељу јак и одлучан удар.«

За тим фон Фрајтаг испитује будућност немачке војске. Овај део његове брошуре је најзанимљивији, јер данич-

открива све интриге немачких пацифиста, као и подјукле намере немачког народа када говори о смањвању наоружања.

У једном одељку, под називом: «Увек спреми за рат», фон Фрајтаг мирно уверава, да се пре рата од Рајхстага тражило само „минимум“ и да се у току овога рата показало колико је то било «недавно» и стога очекује да се у будућности тако што више неће догодити.

«Како ћемо једнога дана морати отпочети понова, каже он даље, треба ради сваке евентуалности, предузети радикалне мере. Не само да не треба смањити рок службе у војсци, већ га увећати и на тај начин припремити извешбане резерве, којима ћемо моћи да располажемо у свако доба.»

ЗАДРЖАНА ОФАНЗИВА

Париз, 23 окт.

Из Рима јављају листу «Ехоте Пари» да су аустро-немачки губици на италијанском фронту били врло велики и да су Италијани успели да извуку и своју тешку артиљерију.

Последње вести са италијанског фронта јављају да је непријатељско напредовање задржано храброшћу италијанских трупа.

МУЧКА ИГРА

Атина, 23 окт.

Грчки пресбирио објављује текст шифрованих депеша из тајне кореспонденције између бившег краља и Берлина. Њих има 36. Једна серија од њих већ је објављена а друга ће се дати штампани идуће недеље. У једној од тих депеша Константин, између осталог, јавља Кајзеру:

»Сада је размак између Сарајевог левог крила и нас сувише велики и наша комуникациона линија била би сувише изложена. Наша средства у храни и у муницији нису довољна за дужу борбу. Брз и одлучан напад са наше стране, дао би Грчкој прилике да војнички интервенише а то би за нас било ослобођење од страшне ситуације у којој се налазимо. Из далека и у својој усамљености, верно сам везан за вас.»

КРИЗА У ШПАНИЈИ

Мадрид, 23 окт.

Маура је синоћ дуго конферисао са Датом, Романосом и Гарпијом Прието. Свој дефинитиван одговор даће у току дана.

Дато је изјавио новинарима, да је његова странка одлучила да помаже нову владу, ма која странка њу саставила, и додао је, да је Маркиз Лема посетио Мауру и да је према томе вероватно, да ће он примити портфељ спољних послова у Маурином министарству.

ЧЕРНИН О МИРУ

Берн, 23 окт.

Аустроугарски министар спољних послова примио је новинаре и дао им више саопштења о питању о миру. Између тих саопштења најважнија је Чернинова изјава, да се напори централних сила у корист мира сматрају за тренутак као престали.

АУСТРИЈСКИ БУЏЕТ

Цирих, 23. окт.

Аустројски парламент отпочео је, на другом читању, да претреса провизорни буџет, за који је везано и одобрење провизорног кредита од 8 милијарди круна. Министар финансија известио је скупштину да ће се морати закључити седми зајам Кредит од 100 милиона, који је изгласала буџетска комисија на предлог социјалиста, за подизање железница био је непотребан, јер је већ један кредит од 240 милиона круна унет у буџет за исту циљ.

Министар није прећутао, да, за покриве дефицита, предузете строге финансијске мере нису довољне, те је наговестио да ће тражити да се непосредна пореза знатно повећа.

У току дискусије представник рутенских посланика изјавио је у име својих другова да ће они сви гласати против провизорног буџета, све док влада буде жртвовала Пољацима рутенски живаљ.

Чешки посланици изјавили су са своје стране, да не могу помагати владу док се не одобре концесије које ће они тражити кад влада буде хтела да преговара.

НЕМИР

Рим, 22 окт.

Лист «Пополо д'Италија» пише:

«Према последњим вестима из Швајцарске види се да је унутрашња ситуација у Аустроугарској изванредно озбиљна, због нереда, који су избили у Чешкој и Мађарској.

Аустројска влада је најстрожије забранила, да се чешки и мађарски листови могу слати у иностранство.»

ЕНГЛЕСКИ БУЏЕТ

Лондон, 22 окт.

Министар финансија г. Бонар Ло, наставио је свој експозе о буџету. Он је изјавио, да је америчка интервенција знатно поткрепила савезничку финансијску ситуацију. Трошкови за енглеску војску на фронту и за извршење авијатичарског програма, повећани су. Тако исто морали су порастати трошкови због појачања ефикативности у Месопотамији и у Фландрији.

Бонар Ло је завршио са изјавом да је до 16. септембра 1917 држав-

ни дуг износио до 5 милијарди фуната стерлинга, додајући да од ове суме треба одбити 1268 милиона фуната, колико је дато Савезницима аванс.

ПАД СИЛЕ

Њујорк, 23 окт.

У «Њујорк Тајмсу» пише Франк Симонде о важности британске офанзиве. Између осталог каже:

»Ми помажемо да полако али сигурно пропадне једна од највећих војних институција у светској историји, чија величина и моћ крије од нас данашњу ситуацију.

Највећу услугу коју су учинили Енглези код Ипра, јесте што су дали свету доказа о моралном паду немачке снаге...»

КРАТКА БОРБА

Лондон, 23 окт.

Из Копенхагена телеграфично, да се 20 октобра на западној обали Шведске, 12 миља северно од Калена, развила борба између немачке крстарице «Мари фон Готенбург», коју су пратиле 4 до 5 наоружаних шалува, и више британских детројера. На немачкој крстарици било је 74 морнара и више топова, али никакве заставе. Енглески су детројери видели како крстарица истиче заставу у тремку кад је отпочела ватру. Детројери су јој одмах одговорили, и енглески пројектили обасуше је таквом брзином да непријатељска послуга није била у стању да маневрише топовима. Крстарица је за 10 минута постала жртва пламена. Одмах су наша детројери преклинули ватру и отпочели да спасавају Немце.

Немачки капетан Баутербах, који је био рањен, спасао се са неколико људи из послуге на једној барци. Њих је примио енглески брод «Далгас» и пренео у Копенхаген. Капетан Баутербах и данас је у болници. Други део послуге спасао је данска лађа «Трондијем» а неки су искрцани у Шведској. Више немачких лешева изабацио је море на обалу. Извештаји гласе, да је 30 морнара погинуло на самој крстарици, не рачунајући губитке које су Немци претрпели на шалувама.

КОНЗЕРВАТИВЦИ

Цирих, 23 окт.

«Ди Пост» из Берлина објављује ову резолуцију у правног одбора конзервативне странке:

«Немачки народ тражи, за своје тешке жртве, мир који ће му дати трајно обезбеђење против опасности од рата, који ће му осигурати економско и културно развоје. Ми не одобравамо владину политику о Пољској. Ми одбијемо увођење парламентарног система.»

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

Ничта важно оним артиљеријске активности северно од Шмен де Дам, северозападно од Ремса и у Горвем Алзасу. Авијатика. — 21 октобра у вече бачено је више бомба у области Денкерка. Жртва није било.

Источна војска. — Узгајна артиљеријска активност у области Варвар — Дојрана, у кључу Црне Реке и северно од Битоља.

Извештај Штаба Источне Војске. — Артиљеријска акција не опада на великом делу фронта.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Ирски пешаци извршили су синоћ успех препад северозападно од Аврена. Одбили смо два непријатељска испода у близини Монни де Пре. Наша омала одељења заузела су две јаке тачке источно од Бродсева и југоисточно од

Пелкапела.

Доцније. — Јуче по подне лондонске територијалне трупе извршиле су успех испад источно од Гаурела. Забили смо више заробљеника и неколико митраљеза.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

На линији Таљаменто артиљеријска активност са обе стране реке. Нашом ватром и снажним против нападом одговорили смо на појачани непријатељски притисак на наше лево крило.

У зони Будикарио, после дуге артиљеријске припреме, неколико непријатељских одељења напало је наше и стакнуте тачке у долини Даоне и Бумиле. Она су одбијена после упорне борбе и оставила су нам нешто заробљеника.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

ЊУЈОРК. — Америчка полиција ухапсила је три Немца који су, у току времена, метнули бомбе у 35 савезничких и неутралних лађа, које су пропале.

БЕРН. — У Швајцарској су завршени сабори на миру. Социјалисте субили напрегли све силе да продру са својим кандидатима. Држи се, да ће ови избори дати ново министарство са малом изменама.

ПАРИЗ. — Јапанске фабрике муниције посладе су прошлога месеца више муниције него ранијих месеца.

БЕРН. — Пошто је синоћ примио Хертлинга, Кајзер је послао баварском краљу депешу, у којој га моли да одобри Хертлингу да може напустити председништво баварског савета како би се примио канцеларовог положаја. Краљ је одмах дао свој пристанак. Пре него што је примио канцеларски положај Хертлинг је осигурао себи потпору странака већине у Рајхстагу заједно са социјалистима из већине. Рајхстаг ће се састати у половини новембра да саслуша говор о програму Хертлинговом.

ЛОНДОН. — Немачка је пре рата имала највећу трговину са републиком Уругвај. Увоз у Уругвај износио је 35 милиона марака а извоз из Уругваја 65 милиона.

АТИНА. — У једном телеграму преко Теотокиса, бивша краљица јавља Кајзеру: «Очајна, надам се, да ће још твоја опомена моћи поправити ситуацију.»

РИО ДЕ ЖАНЕИРО. — Бразилијанска влада везала је уговор са разним јапанским друштвима за колонизацију, која се обавезује да ће послати у Бразилију 20.000 амерорадника, који су нарочито вешти обделовању пиринча и разних жита.

ПАРИЗ. — Приликом «Празника Мртвих» г. Барту, министар спољних послова, одао је почаст свима који су умрли за отаџбину. Он је у свом говору нарочито нагласио: «да морамо имати веру у сигурну победу која ће донети ослобођење и поправке.»

ПАРИЗ. — Јављају из Амстердама, да је недавно било сукоба између Пруса и Бавараца у Раследу, у Белгији. Има више мртвих. Нереди су били исто тако у немачкој војсци у логору у Беверлосу. Пет официра је рањено.

ЛОНДОН. — Израда трговачких бродова у енглеским радионацама за првих 7 месеца ове године већа је за 128 од сто него у истом времену 1916. г.

ПАРИЗ. — Пенлеве је после министарске седнице, у понедељак отпутовао у Лондон и јутрос се вратио.

РИО ДЕ ЖАНЕИРО. — Када су бразилијанске власти хтеле да узапте немачку топовачу «Фрајас», послуга је заваљила и потопила.

СРПСКИ ЗВАНИЧАН ИЗВЕШТАЈ 22. октобра растерали смо ватром непријатељску патролу у области Ветреника.

МАЛИ ОГЛАСИ

Г. др. Гатењо израдио ми је целе вештачке вештачке горњу и доњу — са зубима. Са његовом солидном израдом задовољај сам јер сад, после 2 месеца са истим се служим као са природним зубима. С тога препоручујем г. Гатењу свима којима је потребна оправка зуба и мењање истих, као солидног и услужног. — 27 септ. 1917. год., Солув, — Канел. I класе, Рад. Раковиц.

Др. Алберт Гатењо, зубни лекар с Универзитета у Паризу, вади зубе без болова. 18 година искуства. Савршен рад златних зуба за 4-5 дана.